

Nuorttanaste

»Gæca dam Ibmel labba,
gutte mailme suddo guodda!«

»Son dagai rafhe su ruosa
varai bokte.«

No. 21.

Sad jakkegærdde.

»Nuorttanaste« maksa ovta kruvna jakkoda-
gast, blaðde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe lutte.

15ad November 1906.

»Nuorttanaste« olgusboatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive
juokke manost.

Olbmu bardne.

Olbmu barnek — ædnagak læk dak, ja muttomnak sist læk bæggalmasak; mutto dušše okta læi »olbmu bardne.« Buokai bardne, obba soga bardne, min stuores, min gudne ja min ollo.

»Mi oinimek su hœrvasvuoda,« cælkka Johannes. Mi læi dat, maid si oine? Maid duodašta historia? Mi æp galle oaine su bajaseggimin rikai ja gavpugid. I son lœm gal lakaçalle nuftgo Solon ja Lykurg Atenast Grækalažai ædnamest, ige stataolmai nuftgo manga æra, gæn namma baitta historiai blaði alde. Son i læm soattehærra nuftgo Napoleon ja manga æra, ige filosoffage nuftgo Sokrates ja Platon.

Mutto mi læi son?

Dušše okta vaivaš olmai, gutte oktovuodast jaskadet vagjoli su gæinos jæbmem ja havde vuostai.

Mutto man siste oroi dalle su hœrvasvuotta? daihe mi læi dat, mi dagai, atte sust daggar fabmo læi olbmui bagjel?

Son læ »olbmu bardne.« Jos don manak olgus balgai ala olbmaiguim sarnodet daid stuoremus olbmai birra, gæk dam mailmest læk ællam, de daidašegje olbmuk mojtallamin du ala gæççagoattet; dastgo mak læk dak olbmu barnek dal? Ja mak legje si celededinæsek?

Mutto alge jœrrat olbmu barne birra! Olbmuk çuožželek ja guldalek. Si ožžuk gadnjalið çalmidi ja hilljanes jienain celkkek: »Son læ min, son læ »dievva armost ja duottavuodast.« Su namma læ Jesus, ja dat namma læ dego »olgusgolgatuvum vuoidas.«

Son læ »adjujuvvum migjidi Ibmelest.« Son læ Ibmel, bigjujuvvum soga sisa. Su bokte galgga olmušsokkagodne oðasmattujuvvut. Su dærvas varra ravdnji, dolvvujuvvum soga suonaidi, galgga eritagjet dam boarrasa, man siste jabmen sieman læ, ja sokka galgga su bokte bajasçuožžaldattujuvvut agalaš ællemi.

Son læ »olbmu bardne.« Min doaiuvo. Min aino doaiuvo.

Çieça gilvvagorne.

Muittaluvvu, atte Indianalažain læ dat vierro, go si lagjejek sin gornesek, atte si vuost suppijek çieça gorneçalme ædnami. Go sist jerrujuvvui, manditi si dam dakke, vasteduvvui: »Okta gordne galgga garanasaiddi, okta gærmašidi ja okta ekorni, ja mist læ dasto dat jakko, atte dak æra njælla gordneçalme šaddo guddek migjidi.«

Dast matta læt okta buorre oapatus maidai migjidi. Gilvvop mi olgus dam buorre gilvvag valljugasad, alloge mi suorggan, vaiko vel juokke gordneçalbme i guoddege šaddo. Hærra muittala migjidi, atte muttom oasse gaççai gæino ala, muttom oasse gaççai bavi ala ja muttom oasse gaskalasai gaski. Dam ferttep maidai mige vuorddet. Go mi valljogasat olgusgilvvet siebmana, de oazžop mi læt vissasak dam ala, atte Ibmela duottavuoda buorre siebman olla sie-loidi, gæk alggek šaddoid guoddet. »Dat olmuš gutte hadnaset gilvva, son maidai hadnaset lagjit oazžo. Ja son, gutte gilvva buristsivdnadusain, oazžo maidai lagjit buristsivdnadusain.«

Moridus Amerikast.

Muttom çabba gavpug Kaliforniast, man namma læ Los Angeles læ dal gieskad oappaladjujuvvum ovta moridusast, mi muittota vuostas helludak bæive. Okta darogiel blaðde muittala:

Hærra stuorra duojek oidnujek dal Los Angeles gavpugest nuft famolažak, atte vuostas helludak bæive rajest i læk mailbme daggara oaidnam.

Çoaggalmasak dollujuvvujegje muttom boares girkost. Algost æi læm çoaggalmasak stuorrak, dušše moadde sielo botte okti bibala lokkat ja rokkadallat. Mutto farga algi Hærra almostattet su famost, ja olmuš çoaggaoesgoði nuft ollo, atte girkko šaddai ila uccen, ja dal bistek çoaggalmasak gæços bæive ja ijaidge mietta. Dat basse dolla vidana mietta obba dam šavpuga ja maidai daidi æra lagamuš gavpugidi. Papak ja sardnedægjek bottek gukkis baikin iskat dem moridusa, mutto maidai si ferttijek Kristus ruosamaddag vuollai ja rokkadallat Ibmelest suddoi andagassi addujume ja Bassevuoina addaldaga. Stuores læ lokko dæina, guðek læk jorggaluvvum. basotuvvum ja devddujuvvum Bassevuoinain dam rajest go maidai algi. Si bottek ja vulggik juokke bæive buok mailme osin.

Muittaluvvu, atte dat maidai læ sæmma vuoge mielde go dat mi algi Topekast Kansasest 5 jage dast oudal. Muttom kristalažak botte dalle maidai okti, dutkagotte Ibmel sane ja gævdne, atte i gævdnum oktage sin særvest, gæst læi vuostas helludek bæive dolla nuftgo Jesus mattajægjin. Ja de bigje si buok bælost bællai, manne

Ibmel sadnai ja rokkadalle Hærra ča-jetet sigjidi gæino ja dugjut su datos sin vaimoid sisa, ja go si šadde gastašuvvum oidnujegje dolanjuokčamak sin oivid bagjel, ja damrajest læk 13 000 sielo vuostaivalddam buristsivdnadusa.

Los Angelest bođi Bassevuoiḡḡa čoaggalmasa bagjel 3 ækkeda. Olbmui i læm mikkege æra dakkat go Hærra vuorddet ja maidnot su, ja si alge sardnot amas gielaid nuftgo vuostas helludak bæive, ja Bassevuoiḡḡa lavloi lavlagid sin čađa.

Si fertijegje dasto stuoreb čoaggalmas viste oažžot, go dat girikko i šiettadam šat buokaid, guđek botte. Ædnag buoccek læk maida buoreduvvum rokkadusa ja gieđaid bagjeli bigjam vuolde. Mangas bigjik čalbmeḡḡasaidæsek erit damditi go sin čalmek ollaset læk dærvasmuvvam. Bæljætæmek læk sin gulosek ruoktot ožžom. Okta olmai, gutte rotodavdast læi buoccam 20 jage, dærvasmuvvai. Okta ueca nieidaš, gutte læi rambe ja sobin vazji, dærvasmuvvai.

Ædnagak girkkoin læk rokkadal-lam, atte Hærra sadiši vuostas helludakbæive dola, ja dal læ dat boattam. Gačaldak læ dušše, aiggokgo su vuostaivalddet.

Avisak ja dat fina mailbme læ dam vuoinalaš likkatasa vuostai; mutto dat læ dušše dugjoni dam, atte nælgo sielok læk vel æmbo gessujuvvum čoaggalmasaidi, ja go dokko læk boattam de læk si gavdnam, atte dobbe duottavuodast læ Ibmel fabmo.

Nuft muittala namatuvvum darogiel blađde. Ja mi oažžop galle jakket, atte Ibmelest læ sæmma fabmo dal go boares aigest. Min savaldak læ, atte vuostas helludakbæive vuoiḡḡa boadaši famolažat maidai min čoaska Norgi ja erinoamačet Sameædnami. Aalgop mi rakis lokkek, rokadallat, atte dat vuoiḡḡa boadaši minge lusa min čoaska vaimoid liegadet.

Gukken ja lakka.

Nordpoli viggadægje.

Peary galgga dal læt ruoktot boattamen muittala »Finmarksposten.« Son galgga læt ollem 87 grada ja 6 minuta ragjai. Son læ nabbo dalle olam gukkébuidi davas go oktage æra oudal su. Kaptein Cayni bæσαι 86

grada ja 34 minuta ragjai.

Peary vulgi Newyorkast dam 19 juli mannam jage, ja dal læk sust ožžom telegrama, datom læ 11ad januar. Dat telegramma læ saddijuvvum Newfoundlandast. Garra bieḡḡak ja ravas mærra læ hettim ekspeditiona bæssamest davvelidi. Dam 85ad breddegradast dogjoi jieḡḡa, duššadi sin ja aji Peary ruovtoguvllui; daggo bokte šaddai son ærranet daina æra ekspeditiona olbmain. Son bæσαι dasto rægai ja bædnagiguim 87 grada ja 6 minuta ragjai, gost son oktanaga olbmuidesguim gillai hui baha. Gavce daina bædnagin, mak sist legje mielde fertijegje si borrat hæga sæstem diti dassi go si ollejegje Grønlanda davagæččai, gost si besse loddid ja cæra ællid bæččet.

Peary læ gavdnam ollo odđa ædnaina. I læk oktage su ekspeditionast jabman gæino alde.

Okta golbma dohat jakkasaš vaibmo

Dai ollo mærkalaš dingai særvest, mak læk vurkkijuvvum Parisa gavpugest Frankrikast, læ maidai okta skuoppo, man siste gavdnu okta vaibmo, mi ovta gærde læ ravkkam muttom egyptalaš gonagas, Ramsesa dam nubbe raddest. Dat vaibmo læi balsamerijuvvum ja læ bissom su hamestes bagjel 3000 jage. Dat gonagas jami dam jage 1254 oudal Kristus rieḡḡadæme.

Mæra riggesvuodak.

Mædohas rigges læ mærra. Miljonai ja fast miljonai oudast vuovdujuvvu dast juokke jage, ja dam riggudagak orruk gurredmættomak. Dušše Nordsjøen (Davvemærra) adda Europai arvo mielde bælnubčuode miljonkruvna oudast gulid. Muttom engelas blađde muittala, atte juokke jage fiskijuvvu 150 miljon kr. oudast. Dam rigges bivdost ožžuk engelandalažak dam stuoremus vielljaoase. Sin oasse Davvemærabivdost gartta arvo mielde 100 miljon kruvna. Franskalažak fidnijek 18 miljon kr. oudast, Tuiskalažak 12 miljon kruvna oudast, Hollandalažak 8 miljon kr. oudast, Dačak 6 ja Danskalažak 2 miljon kr. oudast. Æra naššonak nuftgo Ruotalažak, muttom Ruošak ja Portugisalažak fiskijek oktibuok 4 miljon kr. oudast okti.

Okta pappa, gutte i konfirmerim.

Muttom pappa Haugesunda gieldest biettali dam dabalaš komfirmašona doaimatet; dastgo su oamedovdo gildi su daina 14 ja 15 jakkasaš manain gaibedæmest loppadusaid, maid son didi, atte dak æi almaken doala. Son komfirmašon sodnabæive logai dušše sigjidi Hærra buristsivdnadusa.

Danamarkost

arvvaluvvu komfirmašon heittujubmai oažžot. Girikkočoaḡḡem, mi dam čavčæa dollujuvvui Kjøbenhavnast læ særvvam dasa, atte komfirmašon, nuftgo dat dal dollujuvvu, galgga heittujuvvut. Manak æi galga šatten dam dabalaš loppadusa dakkat, æige galga komfirmantak nuftgo dal dallanaga altari mannat, mutto manḡḡel, jæs si ječæ dattok dam. Dat arvvalus bigjujuvvu Danmarko stuoradigge oudi, ja dat læ visses, atte dasa miedetuvvu.

Dam vuostas jottelesrutadampa

kaptæina Nilsen læ dal jabman. Son læi bagjel 50 jage boares, læi rieḡḡadam Aalesundast ja læi bardne muttom skuovvagoarroi dobbe.

Son læi kaptæina »Vesteraalen« alde. »Vesteraalen« læi dat vuostas dampa, mi jotteles rutæst manḡḡođi Troandem ja Hammerfesta gaskast. Ja kaptæin Nilsen læi okta buorre mærraolmai, dalkke ja sævdnjad i lavvim su caggat; mutto sust læi okta failla, mi læi vahagen sikke rumaslažat ja silolažat — son jugai, son jugai dassago mielatæbmen šaddai. Mi duostap dagjat, son jugišvuoda bokte oanedi su oellemes. Ædnagak Norga arjalaš barnin læk dadde bahabut dam dakkam. Damditi, lokke, æle maiste mange lagan garrim jukkamuša.

Uccan dampaottem ja uccan dampaorostambaikek Vestafinmarko vuonain.

Ollo læ vaidaluvvum Vestafinmarko vuonain nuftgo Lagesvuonast ja Porsangovuonast dam dalaš aige dampaottem, ja dat vaidalus læ vuoiḡḡadlaš. Ila harvve boatta dampa daidi vuonaidi ja damḡḡe harvve have i orost buok baiken, gost darbaš lifči.

Dat Vestafinmarko damppaordneg oidnu dal læme arvvalusa vuolde departementast. Arvvaluvvum læ, atte galgaši læt okta dampa Eysteina sturodagast mi, galgaši Hammerfestast vuolgget Salam, Rolsæio, Iččaid ja Mageræio bivddoværaidi, nubbe dampa fast Honesvagest Porsangoi ja Lagesvudui; mutto dampascelskapek gaibedek 60 duhat kruvna goabbaige, ja almaken i šadda datge ordnek olaset duđatatte giđđat bivdo aige; dastgo dalle darbašuvvujek stuoreb dampak, mak čiettadet æmbo lasta go »Eysten«. Dampascelskape arvvalusa mielde lifi buoreb, jos okta stuoreb dampa, daggar go »Henrik Vergeland« bigjuši dam rutai »Eysteina« baldi bivdo aige (arvo mielde 4 mano jagest), go atte dat ruta jukkujuvvu guovte uceeb dampa gaski jage mietta.

Selskappe læ garves 2 dampa bigjat bivdo aige ja maidai læ gærggad diktet Altadampa dakkat ovta tura juokke guovte vakko gœčest Galti Salan duokkai, mutto sitta dam ovtast statabidraga 20 duhat kruvna; mutto departementa i lokkam læm vare dal bevilgget dam 20 duhat kruvna. Orro čajeteme, atte dampatrafikka i buorran Vestafinmarkost.

Javkkam.

Lappet čallujuvvu, atte sodna bæive oudalgaskabæive 21ad bæive dam manost sukkai Henrik Marinius Johannesen Røsnæs su sidastæs, Sandnæsast Bergsfjorast, gæččam diti su boares sidabaikes, Røsnæsa Silda sullo alde, ja dam olbma lutte fidnat, gutte dal dobbe assa. Røstnæssa læ okta baikke Silda sullo nuorttabælde, arvo mielde mila matke Sandnæsast, dalkke læi buorre, vačče ja jalakas albme, ige læm sigakge. Mutto olmai i læk boattam Røsnæssi, ige sidige, ige læt oktage oaidnam su ige vadnasa gostege. Olbmuk æi dieđe, maid galggek jakket. Lægo son ječas duššadam, nuft atte son læ vugjom oktan vadnasin, vai lægo son garggedam. Juobegoabba læ son dakkam, muđoi mataši goit juogami vadnases gavdnut. Mutto manditi galgai son dam lakai dakkat? I son læm maidege bahas dakkam, son eli soavalažat su akaines ja maidai grannaidesguim; ja lei dabalaš burist birggijægje, ike oktage læm gullam su goasse-

ge sanege cælkemen dam birra, atte son aigoi aldseses maidege bahaid dakkat. I læk buorre diettet. Javkkam son goit læ, ja olbmuk læk jærram su birra mietta gieldda, æige si læk su gavdnam gostege, ja guokte vakko læk juo vassam dam rajest go son vulgi.

Alaskabrævva.

Mon maidai saddim dærvuođaid Sabmelažaidi ja muittalam vebaš sa-gaid dabe Alaska birra.

Dabe i læk mikkege varalašvuodaid nuftgo læ gullum oudal. Dabe læ ollo Eskimoarak, si læk buorek olbmuk. Sin biebmo læ nuorjo ja guolle. Si eliek bivdoin. Si læk dabe dai vilggis olbmui gaskast dego Finmarko Sabmelažak læk Dažai gaskast. Dille dabe buorrana jagest jakkai Telegrammaid ja ruovddemađid læk si dal rakadæme dam Northvestern Alaskai. Galvo læ gal ain divras. Okta boaco maksa 100 dollara. Dam jage læ læmaš hirbmos goikke gæsse. I læk læmaš jogain čacce dammađe, atte læk bassam golle bassat, erinoamačēt daina čuovvovaš baikin: Candle Creek, Bear Creek ja Sherdon Creek. Golle gavdnu davja saddo siste baja-bælde Bed-Rock; ja muttomin gavdnu golle maidai vilggis gœdgest, mi manna čađa vare, ja dat læ davjemusta riggasæbbo go dat, mi saddo siste gavdno. Dal gavdno golle juokke jage æmbo ja æmbo. Maidai dat Guovddagæino Sabmelaš Per Nilsen Siri læ dal gavdnam golle ovta jogu alde, ja dal læk mannam Newyorka riggak gœččamen dam baike ja gavdnam, atte dast læ golle valljogasat. Ja jos dat burist likkostuvva, de šadda P. M. Siri okta Amerika millionæra. Sist læk ollo gollešlaimak (šærpak.) Dabe i læk vægjemættom, atte olbmuk hui jottelet riggesen šaddek. Dalve dabe læ sæmma gukke ja čoaskes go Sameædnamest Norgast ja sævdnjad læ dabe maidai; mutto bæivæš oidnu čađa dalve.

Dabe læk ollo muorak jogai alde, bæcek læibek, siedgak ja skabek. Gædggæčinak maidai læ gavdnum lakka Candle gavpuga, Kuyrak River alde. Gædggæčinak makset 20 dollara

Dabe læk arvvad Sabmelažak, gæid mon aigom namatet. Vuost na-

matam mon Garašjoga Samid:

1. K. P. Boine Candle gavpugest.
2. A. A. Bahr, —, —
3. J. A. Ravdua —, —
4. John Andersen —, —
5. M. J. K. Nilluka —, —
6. I. P. Vesta —, —
7. Samuel J. Balto Cape Nømest.
8. Marit Bille —, —

Guovddagæino Samek læk:

1. Isak Hætta Candle gavpugest
2. Per I. Siri —, —
3. Alfred Nelima Capest Blosson Friends mišson.
4. O. O. Bahr Unalaklek.

Alfred Nelimast læk 800 bocčuk, ja sust læ rigges gollešlaimak Cape Nømest, maid son vuvdi stuorra haddai. Son læ dal naittalam, Son læ dal 30 jage boares ja su akka gæn namma læ Magejak, læ 20 jakkasaš. Sust læ maidai okta ucca nieidaš, gæn namma læ Laillo.

Dabe læk buoklagaš spirek, mak gavdnujuvujek Sameædnamest: Rievanak, njoammelak, gumpek, guovčak, sapanak, njalak, viddabocčuk j. n. v. Loddekge læk dak sæmma sikke duodar ja mærraloddek.

Dærvuođak must buok oappasidi.

Klemet K.

Jos don læk buoče,

de aigguk luondo famok duđuji addet visses væke, vaiko vel gukka lækge adnujuvum manga gaskaoame alma mange avketaga. Mu dærvasmættom rakkanusak læk birra buok adnujuvum danen buoremussan. Must læk ædnag duodaštus-čallagak dam ala. Čale mudnji ja muittal darkkelet, du davdak birra — vaiko ni davdaid dust lifi, ja bija bræva sisa frimærkaid 25 øra oudast. Mu namma ja adressa læ:

Johs. T. Hansen, Bergen.

Mailmehistoria.

(Lasse oudeb nummari).

Ænaš oasse havdin læk čullujuvvum bavti sisa goabbašag bællai Nilen dæno. Guovte bæilde dam dæno læ—oažžop mi dagjat oktan stuorra girkkoidden, ernoiamačēt læ okta gavpug, man namma læ Teben, okta jameskuš gavpug. Varin dobbe vœstabælde Nilena legje balggak riggaiddi ja raigek

vaivašidi; dobbe legje härvatuvvum lanjak ja kappellak jabmidi; mutto dobbe legje maidai vistek älle olbmuidi: politisoaldatidi ja vavtaidi, barggidi, gæk havdid rogge, ja gæk daid havdi čiqategje govaiguim ja dasto papaidi gæk mielde galgge læm juokke havdadame aige. Buok dat olbmuk ditte, man ollo golle læi vuolas roggujuvvum balsamerijuvvum rubmašiguim, ja ædnagak sist æi mattam vuostaičuožžot gæččalusa suolavutti. Si rievidegje havdid, vel gonagasai havdidge; si rievidegje gistoï ja cuvkkijegje buok oažžom diti daid mavsolaš geđgid. Ovtä balsamerijuvvum lika læk gavdnam min aige — dat læi ovta dronnega lika — man alde legje 200 mavsolaš gæđge ja čiqä. Okta stuorra čiqä læi sust oaivest, dat læi gollest, giettabaddek legje maidai gollest, ja sust læi okta gollalakke, mi læi metar gukko.

Tempelak.

Vela mærkalæbbo ja sagga čab-basčebbo go pyramidak læk tempelak, ibmelviesok. Dak læk galle æmbo cuovkkanaddam ja billašuvvam; mutto damnade čavdda dak galle læk, atte olmuš matta oaidnet, maggarak dak læk hemaš. Mi æp galga jurdašet, atte dak læk sæmmalaganak go min aiggasaš girkkok, — dak læk hui ollo stuorebuk, dak tempelrakkanusak Egyptenest: Vuost læ gukkes balges, man guovtebælde læk govvabazek rakaduvvum gæđgest. Dak læk rakaduvvum spiri hame mielde, mutto oaivve fal læ dego olbmust. Dasto boatta stuora porta guovte toarna gaskast, mak legje gidda 50 metar ragjai allad. Dai toarnai oudabælde legje plævggastaggok, maina čokkalas plævgak livčö, ja dast cæggajegje maidai stuora govvabazek daina, guđek tempela legje rakadam, ja de legje alla säga čuoldak, mak goččujuvvujegje obbiskan. Daggar obbiska rakaduvvui olles granitgæđgest, dat i galggam joatkaduvvut. Čieča mano darbašuvvui daggar čuolda bajascegit. Daggar obbiska cægga dal Paris gavpugest Frankrikast. Manga miljon kruvna mavsi dam dokko oažžot ja bajascegit.

Olgomuš uvsast boatta olmuš sisa ouddašilloi, gost læk čuolddafæskarok ja ravas albme, ja de mannujuvvu fast hui stuora porta čađa guovte stuora toarna gaskast ovta

hirmos stuora čuolddasala sisa, ja dobbe læ vel ollo cæmbo. Dam stuora Ammontempela Tepelest huksijegje 2½ duhat jage; dastgo okta tempel læi garves, de ožžu si hukset vidasebbo, si ožžu rakadet odä toarnaid ja portaid, odä čuolddafæskarid, čuolddasalaid, ja maqasassi šaddai dat dego olles tempelgavpugen.

Ibmelak ja papak.

Mi arvvedep buokak atte Egyptažak legje bakenak; mutto maidai bakenin læk sin ibmelak ja sin ibmelbalvvalusak. Egyptalažain legje daggar hirmos tempelak, danditi go si legje buoredabalaš olbmuk sin arvadusa mielde. Sist legje manga ibmela. Sist legje baivveibmelak, ædnamibmelak, almeibmelak ja Nilaibmelak. Sist legje maidai manga basse spire tempeli siste. ja dak spirik, vuiddujuvvujegje, bassujuvvujegje ja čiqatuvvujegje. Gatto, bæna, sjakala ja krokodilla legje Egyptalažai mielast basse spirik; mutto okta vuoksa, gæn si goččudegje Apisen læi buok bassamus. Okta, gutte dobbe læi fidnam muttali: »Min olmai valdi gako ja baste ja honnig jukkamuša ja manai javre lusa. Krokodilla vællai dast gaddeguorast. Guokta papa ravastæiga krokodillast njalne, ja dat goalmad coggali vuost gakoid njalbmai ja dasto biergo ja honnega.«

Dat orro læme imaš min mielast. Mutto papak legje oappam olbmak, gæk ditte ollo. Vel gonagasge fertti sin lusa mannat rađe occat; ja juokke vuoto oudast, maid son vuuti, addi son sin ibmeli stuora oase dast, maid son vuuti. Dat maid ibmel Ammon Tebenest suiti gaibedi lika ollo bærraigöčö go obba Egypten gonagasrika. Sust legje vistek ja gilvvagardek čuđi mielde, gordnebældok, bæčemædnamak ja bivddembaikok.

Gonagasak.

Daggar gonagashavdek go Egyptalažain læi æi læk læmas gudege æra olmuščöerdast; mutto dat egyptalaš gonagas læige dego okta ibmel su albmuga mielast; — si jakke, atte son læi ibmeli sædost, ja si goččodegje su dannen buorre ibmelen, dannen stuora ibmelen ja dannen ælle ibmelen. »Dust læk miljon bælljik,« lavllu si. »I mikkege dagoid mate læt čikkujuvvum du oudast; don oainak dam, gonagas!«

Dat boares rika.

Gonagas Menes čöki Bagje- ja Vuolle- Egyptena dam šad jakkeduhatest Kristus riegedame oudal. Dat læi dat boares rika, ja muttomak arvvalok, atte dak egyptalaš gonagasak goččujuvvujegje fara oäk ovta sänest, mi arvvadatta dat stuora rakkanus, nabbo dalle gonagas garddem dalhe radđetusa garddem. Dat garddem, celkke si, læ jukkujuvvum guovte sagjai, nuftgo gonagasa rikage læi guovte oases, bajeb ja vuoleb Egypten. Dam boares rikast læi oaivvegavpuga namma Menfis, ja dam boares rika aige, golbma duhat jage oudal Kristus riegedame rakaduvvujegje dak stuoremus pyramidak.

Gaskarika.

Egyptenest gavdnu okta oasse, mi goččujuvvu gaskarikan, mast Teben læ oaivvegavpug. Dam gaskarika aigest, arvo mielde 2000 jage Kristus riegedame oudal, šaddai dat stuorra javren, man namma læ **Morisjavre**. Dat læi Menfis gavpug lakka. Dat vuostaivaldi Nilendæno čæce, go dulyve læi ila stuores ja læi vækken go Nilen goikai. Dam javre baldast læi okta tempel, man namma læi Labyrinthen, dat læi okta hirmos stuorra rakkanus vilggis kalkkagæđgest ja granitast ja ædnag sevdnjis lanjaiguim. Dak legje nuft ædnag, atte læi olmui vægjemættos dagjadet buok daid lanjai ja fæskari čađa. Dast galgge læm 1500 lanja ædnam vuolde ja 1500 ædnam alde. Dokko lavijegje vurkit jabman gonagasai govvabazid ja basse dingaid, mak adnujuvvujegje ibmelbalvvalusain; dastgo dalle ožžu dak orrot muosest.

(Lasetuvvu).

Dat „Nuorttanaste“

nummarak šadde agjanet dam have æmbo go davalazat, manditi mi saddep guokte nummara oktanaga — nr. 20 ja 21. — Ässe dam aibanæbmai læ dat, atte olgusadde læ ješ jottemen, nuftgo di diettebetet, ja nubbe dat, atte mist legje nuft ollo dakkamušak, atte æp læk sattam oudal matkai oažžot. Mi bivddep damditi min blađe doallin gierddavašvuoda maidai damge have.

O. Andr.

»Nuorttanaste« čalle, prentejægje ja olgusadde læ G. F. Lund Sigerfjord, Vesteraalen.